

13. juli 2016

EM 2016/52

I henhold til § 33 stk. 1, i Forretningsorden for Inatsisartut fremsætter jeg hermed følgende forslag til Inatsisartutbeslutning:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges, at fastsætte en fast generel minimums-sikkerhedsafstand på 50 kilometer til byer, bygder og vandressourceoplande, i forbindelse med minedrift, hvor der brydes mineraler med et indhold af radioaktive stoffer, der overstiger 60 ppm. De med forslaget forbundne nødvendige lovgivningstiltag skal senest fremsættes på EM2017.

(Medlem af Inatsisartunut Aqqaaluaq B. Egede, Inuit Ataqatigiit)

Begrundelse:

I de seneste år er der enighed om at folkets sundhed i alment politisk virke, og såfremt det ikke bevirker sundhedsfare for menneskene, er det den klare holdning, af det er i orden, at der brydes råstoffer, der indeholder radioaktive materialer. Denne holdning har ingen klart formulerede afgrænsninger. Der er ingen retningslinjer for, hvorledes det skal administreres eller udmøntes.

Det er således ikke nok, kun at sige, at vi kræver det, uden at der gives mulighed for, at der er konsekvenser. Derfor er det vigtigt, at der formuleres klare retningslinjer for, hvorledes dette påbud skal administreres. Vi mener således, at det er vigtigt, at vi hare et klart lovgrundlag for en administration af det vi gang på gang har udtalt, at en minedrift ikke skal skade befolkningens sundhed og det omkringliggende miljø med fauna og flora.

Hvis vi ikke har lovgrundlag for at beskytte befolkningens sundhed og det omkringliggende miljø med fauna og flora, hvorledes skal vi ellers beskytte os? Udnyttelsestilladelserne til brydning af mineraler kan kun behandles af Naalakkersuisut. Hvis medlemmerne af Inatsisartut mener, at vi skal kunne beskytte os mod radioaktiv stråling fra uran eller andre materialer, er lovgivningen den eneste mulighed vi har for at gøre vores holdning gældende.

Naalakkersuisut har ingen grundlæggende rammer som de skal følge. Vi vil gerne beskytte befolkningens sundhed og det omkringliggende miljø med fauna og flora og det skal ikke kun bero på tomme ord. Jeg mener, at de skal undergives klare grundlæggende retningslinjer, der ikke kan fraviges. Loven skal så være den der beskytter os.

Jeg håber medlemmer for Inatsisartut godkender forslaget og baner vej for at der er samarbejde mellem Inatsisartut Naalakkersuisut omkring emnet.

Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne:

Såfremt borgerne i de nærliggende byer, bygder og fåreholdersteder bliver nødt til at flytte til andre mere sundhedssikre steder uden minedrift med radioaktivitet, ville det det blive en

større økonomisk belastning for borgerne. Med dette forslag afværges en omlokalisering af hele beboede steder.

Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv:

Fåreholdere vil fortsat kunne drive deres erhverv.

Forslagets administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige:

Specifikke økonomiske konsekvenser for det offentlige

Det er i sagens natur ikke muligt at foruddiskontere alle tænkelige økonomiske udfald ved en mulig vedtagelse af nærværende beslutningsforslag. GME fik i 2011 et tillæg til deres efterforskningsstilladelse, hvor det blev tilladt for virksomheden at efterforske uran - dette før at nul-tolerancen blev ophævet. Dette i forlængelse af, at Naalakkersuisut i september 2010 ændrede Naalakkersuisut "Standardvilkår for efterforskningslicenser i Grønland".

Det er bestemt ikke mit indtryk, at der i den i den daværende efterforskningsstilladelse, der blev givet til GME, og det efterfølgende tillæg til denne tilladelse er udtrykt nogen ret eller nogen som helst garanti fra det daværende Naalakkersuisuts side til at operatøren vil få en tilladelse til at udvinde uran på et senere tidspunkt i processen. GME har været bekendt med dette forhold men valgte, at forsætte deres undersøgelser under dette vilkår; også den gang nultolerancen var i funktion.

Det kan dog ikke udelukkes, at der fremadrettet kan fremkomme udgifter for Selvstyret, som følge af tilladelsesindehaveres mulige fortabelse af rettigheder ved en vedtagelse af nærværende forslag. Denne problemstilling kan måske opstå hvis det viser sig, at det ikke muligt i f.eks. Kvanfjeldsprojektet at udvinde de sjældne jordarter, uden at der medkommer radioaktive materialer¹. Værdien af et sådant rettighedstab lader sig i sagens natur ikke prissætte på nuværende tidspunkt. En mulig indikation kan dog findes i besvarelsen af § 37 spørgsmål nr. 53/2016, hvor det er oplyst, at GME har anvendt 480 mio. kr. i efterforskningsudgifter i perioden 2005-2014.

Det er tænkeligt at en delmængde af disse udgifter må formodes at skulle refunderes til selskabet, såfremt Inatsisartut vedtager et egentligt rettighedsindsnævrende tiltag overfor selskabet.

Administrative konsekvenser for det offentlige

Udarbejdelsen af nødvendig lovgivningsarbejde vil kræve ½-1 årsværk for en AC Fuldmægtig på mellem 250.000-500.000 kroner.